

Jász Attila

VAKJÁTSZMA

(Drámarészlet)

A lény illata

[IV/1]

(Kékes fény, az 1. VÉDŐ és védence beszélgetnek)

1. BETEG Egészen beleborzongtam.
1. VÉDŐ Na, ennek igazán örülök, ez jó jel.
1. BETEG És az illata...
1. VÉDŐ Minek az illata?
1. BETEG Nem tudom pontosan, a hajának, az arcának, a mellének, a lényének...
1. VÉDŐ Hümmm...
1. BETEG Tudod, ismerős az illata, azért hat rám ilyen erősen.
1. VÉDŐ Na és, tudod, honnan?
1. BETEG Persze, rögtön beugrott. Gyerekkoromban volt egy reménytelen szerelmem, neki volt ilyen illata.
1. VÉDŐ Ne csigázz, áruld már el...
1. BETEG Neked, mint őrzőangyalnak, nem kéne ezt tudnod? Nem volt olyan sok szerelmem gyerekkoromban, csupán ez az egy.
1. VÉDŐ El kell árulnom neked valamit. Én csupán az öngyilkosság előtt lettem az őrzőangyalod. Olvastam ugyan az aktádat, de ez a gyerekkori szerelem nem szerepelt benne.
1. BETEG Miii? Én azt hittem, egy embernek egyetlen őrzőangyala lehet egész életében.
1. VÉDŐ Általában igen, ha jól végzi a dolgát, és nem történik semmi rendkívüli dolog.
1. BETEG És velem történt?
1. VÉDŐ Igen. Az őrzőangyalod beléd szeretett.
1. BETEG Úristen, az angyalok is lehetnek buzik?
1. VÉDŐ *(nevet)* Dehogy. És szerelmesek is csak nagyon ritkán...

1. BETEG (*közbevág*) Egyébként mindig azt hittem, az angyalok uniszexek.
1. VÉDŐ Bizonyos értelemben persze, azok. De a te eseted jó példa volt rá, annyira jól akarta végezni a dolgát, hogy túlzottan azonosult veled, ezáltal kihoztad belőle a női énjét. És szép lassan beléd szeretett.
1. BETEG És én ezt észre se vettem?
1. VÉDŐ Dehogynem. Hiszen az ő szerelméből merítettél erőt a kábítószerrel való leszokásra.
1. BETEG Eddig azt hittem, hogy a barátnőm...
1. VÉDŐ Igen, közvetve ő is. De őt is a korábbi őrzőangyalod választotta, szemelte ki. Egy olyan lányt, amilyen testet ő is szívesen öltött volna. Szóval, ahogy önmagát elképzelte emberként. És éppen ezen bukott el, egy idő után egyre szerelmesebb lett beléd. Egyre több szabályt hágott át. A kábítószerrel való leszokásod miatt ezt eleinte elnézték neki, de aztán már nem lehetett... (*Elhallgat*)
1. BETEG Mi történt, ne hagyd abba, tudni akarom.
1. VÉDŐ Leváltották.
1. BETEG Akkor jöttél te.
1. VÉDŐ Így van. Azóta vagyok veled. A következményeket elég jól ismered, csak legfeljebb nem tudtad, mi miért történik. Az angyalváltással együtt természetesen a barátnőd is elhagyott. Ugyanis őt a leváltott angyal kötötte hozzád. Én nem tudtam neked segíteni, olyan erős kapcsolatod volt tudat alatt az előző angyaloddal, hogy engem képtelen voltál elfogadni.
1. BETEG Sajnálom. Ne haragudj.
1. VÉDŐ Mindegy. Nem tudtál róla. Az öngyilkosságod is az én tehetetlenségem miatt történt. Egyre jobban kétségbeestél, bezárultál. Szenvedélybetegségednek, a drognak semmi köze se volt hozzá, de valahogyan mégis meg kellett magyarázni...
1. BETEG (*hitetlenkedve*) Hát...?
1. VÉDŐ Na jó, másik oldalról is meg lehet fogalmazni. Hogy az elődöm hibás munkája következtében stb. De a védelmeddel akkor engem bíztak meg. Bizalmuk volt bennem a feletteseimnek, és én nem tudtam bizonyítani.
1. BETEG Bocs.
1. VÉDŐ Nem tudhattad. Most viszont kétszer is olyasmit produkáltál, amiért megdicsértek volna, ha nem állok le a vetélytársak-

kal vitatkozni. Jobban is vigyázhattam volna rád... De most újra itt a remény. Illatot éreztél. És most te jössz a vallomással. Hadd tudjak meg valami fontosat a múltadból.

1. BETEG Rendben, a tanárnőm illatát éreztem. És tudod, ha akkor anyám elvisz egy pszichológushoz, biztosan kiderül, hogy egyfajta anyapótlékot láttam és kerestem benne. Ami látszólag ellentmondott volna a tényeknek, hisz anyám örületesen, majom módon ragaszkodott hozzám, óvott mindentől, kényeztetett, amennyire csak lehet. És mégis. Nem tudott normálisan viszonyulni hozzám. Azért mesélem ezt neked, hogy megérthesd, miért is lehetett számomra olyan fontos a tanárnő. Talán még hasonlított is anyámra, de én sokkal szebbnek és sokkal másabbnak láttam őt. És folyton csak bámultam órák alatt...
1. VÉDŐ És ő, észrevette ezt?
1. BETEG Persze, gondolom, de szerencsém volt, mert kedvelt.
1. VÉDŐ Csak nem viszonozta a vonzalmadat?
1. BETEG Sajnos nem. Vagyis nem igazán adott túlzottan egyértelmű jelet, de tanulóként határozottan kedvelt. Ami normális is, hisz nagyon igyekeztem a kedvében járni, folyton jelentkeztem, minden pluszfeladatot mindig megcsináltam. De közben folyton bámultam, rajongó tekintettel. Folyton azt játszottam, hogy darabokra szedem, és megpróbálom eldönteni, mi lehet rajta a legszebb. A haja, a mosolya, a szája, a szeme, a nyaka, a lába, a melle. És azt hiszem, sejtette, néha nagyon úgy mosolygott, mint aki pontosan tudja, mire gondolok.
1. VÉDŐ És soha nem próbálkoztál nála?
1. BETEG Gyerek voltam még, és kellően félénk is. Nem mertem, nem tudtam, hogyan kéne csinálni... Egyetlenegyszer kerültünk testi kontaktusba. A szünetben mindig focítottunk az udvaron, és amikor egy ízben kicseleztem a legügyesebbnek tartott fiút, aki a legerősebb is volt az osztályban, nem bírta elviselni, utánam rúgott, és persze elnyúltam az aszfalton, mint egy béka. Teljesen lehorzoltam a térdemet. Bevittek rögtön a szertárba, hogy a tanárnő fertőtlenítsen és bekösse a térdemet. Ott történt, hogy ketten maradtunk...
1. VÉDŐ Hű, de izgi!
1. BETEG *(nevet, és meséli tovább)* Nem egészen úgy történt, ahogy gondoltod. De angyal létedre meglepően intenzív érdeklődést mutat az emberek szerelmi ügyei iránt...

1. VÉDŐ Tudod, az angyali lét nem egészen olyan, ahogy ti emberek olvasmányélményeitek és festményeitek nyomán elképzelitek. De ha most elmesélem, hogy is van ez velünk, nagyon elkalandozunk. Elég az, hogy előttem is egy fiatalembernek voltam a védője...
1. BETEG Igen? És mi történt vele?
1. VÉDŐ Hagyjuk.
1. BETEG Na nem, ilyet nem játszunk, akkor én se mesélem el.
1. VÉDŐ Na jó, úgyis van bőven időnk, és talán tanulságos is számadra. Fejezd be, aztán elmesélem.
1. BETEG Szóval, ketten voltunk a szertárban, és a tanárnő mondta, hogy nagyon csúnya a seb, fertőtleníteni kell, de csípni fog. Nem baj, kibírom, mondtam, és tényleg a fogamat összeszorítva egyetlen hang nélkül túrtam, hogy lekezelje a térdemet, pedig nagyon csípett, de persze túrtam hősiesen. Majd bekötötte. Amikor végzett, lehajolt hozzám, megölelt, adott egy puszit a homlokomra, s azt mondta, nagyon bátor fiú voltam, ezt azért kaptam. Én pedig vissza akartam ölelni, de egészen véletlenül a mellét fogtam meg. Éreztem, ahogy megremeg. Nem volt rajta melltartó... (*Az angyal nevet*) Ne neved, mondom, hogy teljesen véletlenül történt. De a sokkoló élmény miatt képtelen voltam elengedni, ő pedig nem tolta el a kezem. A mellbimbója szinte átszúrta a tenyeremet. Szinte még ma is bizsereg, ha eszembe jut...
1. VÉDŐ És aztán?
1. BETEG Nincsen aztán, megsimogatta leizzadt hajamat, és kiküldött az udvarra. (*Az angyal mosolyog*) És azóta is gyakori szereplője ez a szituáció az álmaimnak. Még kamaszkoromban is mindig róla álmodoztam, hogy mit kellett volna csinálnom vele ott a szertárban...
1. VÉDŐ El tudom képzelni.
1. BETEG Nem hiszem. Hisz azóta minden lányban őt kerestem, egyre reménytelenebbül, természetesen. Külsőre csak sötétbarna, hosszú hajú, vékony lányok vonzottak. De most te jössz!
1. VÉDŐ Na jó, megmutatom neked. Megígértem. Korábban egy fiatal, elvált férfi védőangyala voltam. Gyere, segíts! (*Elrendezik a fotelokat a színpad szélén, kalapot, ballonkabátot ad az 1. BETEGre, leülteti a fotelba*) Nagyon szerette a feleségét, és a felesége is szeretete, de valahogy nem találták meg a közös nevezőt. A nő számára a gyerek volt az, a férfi számára a szerelmük is az volt, és a gyerek csupán annak gyümölcse. Szóval, nem igazán működött a rendszer, ahogy manapság mondják.

(Elsötétül a színpad, csupán a fotelban ülő FÉRFI van megvilágítva, mellette kisasztal, kezében kávé, azt kevergeti)

[IV/2]

FÉRFI *(a fotel mögött álló I. VÉDŐHÖZ beszél)* Tudom, hogy hibás vagyok, elengedtem őket. De hidd el, nem bírtam tovább, úgy éreztem, nem tehetek mást. *(Vár, de nem kap választ)* Igen, igen, igen. Hiba volt elmaradoznom otthonról, de eszembe se jutott más nő után nézni, könyvtárakban, kávéházakban ücsörögtem, töltöttem az időt estig. Sokat dolgoztam, kényszerből. Aztán persze, nem ment, mehetett tovább, el kellett válni. Mindenkinek jobb volt így. *(Vár)* ...azt hiszem. Igen, tényleg, komolyan így gondolom. De a feleségem kisajátította a gyereket, nem akarta elengedni, hogy lássam, találkozzak vele. Ügyvédi úton kellett érvényesítenem apai jogaimat. De hamar be kellett látnom, hogy a jog csak tovább rontja a helyzetet. Úgy láttam legjobbnak a gyerek érdekében, ha visszavonulok, időnként meglátogatom, elviszem egy-egy órára, és ajándékok által igyekszem legalább jelezni, hogy van, volt valaha egy apja is... De azért tudni akartam róla, az iskolában érdeklődtem. És talán ez lett a vesztem is...

[IV/3]

FÉRFI *(feláll. A színpad másik szélén már ott nézegeti a naplót a TANÁRNŐ, elmélyülten)* Elnézést, nem tudja, hol találom a... a fiam osztályfőnökét keresem.

TANÁRNŐ Tessék, én tanítom őt. Mit óhajt?

FÉRFI Beszélni szeretnék önnel.

TANÁRNŐ Hallgatom.

FÉRFI A fiamról lenne szó... Tudja, elváltunk és nehéz helyzetben vagyok.

TANÁRNŐ Tudom. Vagyis hogy... *(teszi hozzá zavartan)* csupán annyit, hogy elváltak. Ne haragudjon.

FÉRFI Az a helyzet, hogy nem tudtam jobb megoldást kitalálni, minden korábbi próbálkozásom kudarcba fulladt. A fiam érdekében nem zaklatom az anyját, de nagyon szeretném tudni, mi van vele. Higgye el, nem könnyű ez nekem...

TANÁRNŐ Mégis, mire gondol, itt akar a fiával találkozni?

FÉRFI Nem, dehogy. Nem akarom összezavarni többet. Hagyom, hogy az anyja úgy nevelje, ahogy akarja, ahogy tudja. És kérem, a fiamnak ne is említse, hogy itt voltam és érdeklődtem. Az anyjának pedig főleg ne. Megígéri?

TANÁRNŐ *(megenyhülve)* Természetesen. Megígérem.

FÉRFI Köszönöm. És szeretnék még valamit kérni... Megtenné, hogy hónapról hónapra tájékoztatna a fiamról? A jegyeiről meg mindenről, ami itt történik vele.

TANÁRNŐ Hát... Megtehetem. De hogy gondolja?

FÉRFI Nem szívesen jövök ide, tudja, nem akarom kellemetlen helyzetbe hozni, meg itt, ugye *(körbemutat)* nem is igazán alkalmas... Talán, ha valahol máshol találkozhatnánk... Valami közeli kávézóban, ahol egy hónapban egyszer nyugodtan leülhetnénk, és elmesélhetné nekem, mi is van a fiammal. Megtenné, kérem? Kérem... *(könyörgően)*

TANÁRNŐ *(elmosolyodik)* Hát elég különös kérés, nem mondom. De már megígértem, hogy segítek. Magam sem tudom pontosan, miért. Itt szemben az iskolával van egy kávézó, csütörtökön a szakköröm előtt van egy lyukas órák, akkor elintézhetjük. Azért hívjon fel aznap délelőtt, hogy biztosan tudjam. Itt az iskola telefonszáma. *(Egy cetlire felírja, odaadja)* Most pedig, ne haragudjon, de mennem kell, becsöngettek.

FÉRFI Nagyon köszönöm. Viszontlátásra... *(A kalapot és a ballonkabátot a fogásra akasztja)*

[IV/4]

(Odafordul az angyalhoz, már pizsamában, mint 1. BETEG)

1. BETEG Szóval, így kezdődött?

1. VÉDŐ Igen. Valahogy így. Aztán sikerült úgy alakítani a dolgot, hogy a havi találkozásokból elég hamar heti lett, és a gyerek közvetítésével felébredt az érdeklődésük egymás iránt. Szinte észre se vették.

1. BETEG Szép kis történet. De akkor miért váltottak le?

1. VÉDŐ *(nevetve)* Azt hiszem, éppen ezért, hátha veled is tudok valamit kezdeni... Ki tudlak mozdítani.

1. BETEG Egyébiránt nagyon ismerős történet, nem lehet, hogy ismerem az egyik szereplőt?

1. VÉDŐ Nem hiszem. De miért gondolod?
 1. BETEG *(sejtelmesen)* Mindegy...

[IV/5]

(Halk kopogtatás hallatszik, belép egy jó öltözött, csinos nő. Erre az 1. BETEG visszadől az ágyába, az angyal eltűnik az ágy mögötti félhomályban. Három mozdulatlan test fekszik az ágyakban)
 TANÁRNŐ Bocsnat, nem tudom, jó helyen járok-e? *(Vár; hátha válszol valaki. Odamegy az ágyakhoz)* Ááá, szóval itt van...
 NŐVÉR *(beviharzik)* Mit csinál maga itt?
 TANÁRNŐ *(megfordul)* Bocsnat, én csak...
 NŐVÉR Ja, maga az, nem ismertem meg, csak azt láttam, hogy valaki után becsapódik az ajtó. Hol hagyta a kisiút? Ma nem jött látogatni?
 TANÁRNŐ Nem, egyedül jöttem. Csak érdeklődni szerettem volna a főorvos úrtól, de nem találtam senkit, s gondoltam, addig is megnézem...
 NŐVÉR Nyugodtan maradjon csak, a főorvos úr csak később jön be, megvárhatja itt is. Egyébként egy látogató szerint magához tért, de mi semmi nyomát sem láttuk. Ha beszél hozzá, talán hallja is...
(A TANÁRNŐ leül a 2. BETEG ágya szélére. Lassan elsötétedik a színpad)

[IV/6]

(Az 1. BETEG-en a reflektor, felül, mögötte a védője alakja)
 1. BETEG Ismerős illatot érzek!
 1. VÉDŐ Na, ezt nem csodálom... *(félre)* Csak azt tudnám, hogy ezt ki rendezte így, melyikük szervezte ide ezt a nőt. Ügyes húzás, de jobb lesz vigyázni, s nagyon észnél lenni... *(Sötét)*

(Híd, 2005/5.)

JÁSZ ATTILA 1966-BAN SZÜLETETT SZŐNYBEN. VERSET ÉS ESSZÉT IS ÍR, SZERKESZTÉSEL FOGLALKOZIK JÓZSEF ATTILA-DÍJAS.